

Warszawa, 30 lipca 2013 roku

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZSS/500/22/2013/MW

Pani
Agnieszka Kozłowska-Rajewicz
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Równego Traktowania
00-583 Warszawa
Al. Ujazdowskie 1/3

Skuszone Pani Minister,

w trosce o dobro dzieci z rodzin wielodzietnych, w których opiekunowie pracują, pragnę zwrócić uwagę Pani Minister na zagadnienie dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, określonych w art. 188 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r., Nr 21 poz. 94 z późn. zm.).

W myśl art. 188 Kodeksu pracy „*pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy na 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia*”. Pracownikowi przysługują więc jedynie dwa dni wolne od pracy bez względu na to, czy wychowuje on jedno czy więcej dzieci.

Dostrzegając potrzebę zapewnienie rodzicom wychowującym więcej niż jedno dziecko możliwości załatwiania spraw związanych z dziećmi, m.in. wizyt u lekarza, spotkań w szkole lub przedszkolu, dwukrotnie zwracałem się do Ministra Pracy i Polityki Społecznej, z prośbą o analizę zagadnienia i rozważenie zasadności podjęcia działań legislacyjnych, mających na celu zmianę aktualnie obowiązującego stanu prawnego w tym zakresie.

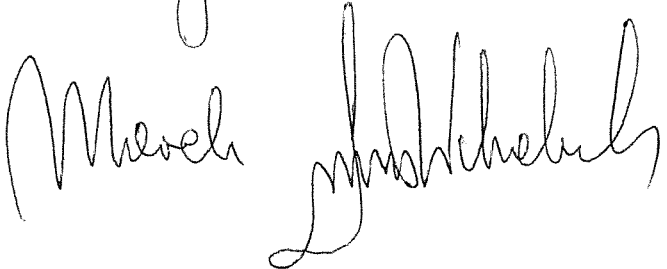
W udzielonej mi odpowiedzi wskazano, że z dwóch dodatkowych dni na opiekę nad dzieckiem mogą skorzystać, według wyboru pracownik lub pracownica, mogą oni również

podzielić się dniami wolnymi. Podkreślono również, że uprawnienie przyznane pracownikom – opiekunom dzieci na podstawie art. 188 Kodeksu pracy, stanowi tylko uzupełnienie szeregu przepisów związanych z rodzicielstwem, takich jak: urlop macierzyński, dodatkowy urlop macierzyński, urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowy urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego, przerwy w pracy na karmienie piersią, szeregu norm ochronnych dla pracowników w obszarze czasu pracy i organizacji procesu pracy, oraz przepisów umożliwiających elastyczne dostosowanie systemu pracy do potrzeb pracownika – opiekuna dziecka lub dzieci.

Za kluczowe uznano także skutki finansowe, jakie rodziłoby wprowadzenie proponowanej zmiany dla pracodawców, są to bowiem dni wolne z zachowaniem prawa do wynagrodzenia wypłacanego przez pracodawcę.

Rozumiejąc argumenty przedstawione przez Ministra, dalej stoję na stanowisku, że liczba dni przyznawanych na opiekę nad dzieckiem powinna być różnicowana w zależności od liczby dzieci w wieku do 14 lat, znajdujących się pod opieką pracownika. Uważam bowiem, że całkowicie zasadne jest wprowadzenie przedziału liczby dzieci w rodzinie, od którego zależałaby liczba dni wolnych przysługujących pracownikowi, tak aby rozróżnić sytuację pracownika, który wychowuje jedno dziecko, i takiego który wychowuje pięcioro dzieci.

W związku z powyższym, na podstawie art. 10a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pani Minister z prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie, oraz wskazanie, czy Pani zdaniem ww. przepis nie narusza zasady równego traktowania.

Z wyrazami szacunku

W załączeniu:

- Wystąpienie generalne do Ministra Pracy i Polityki Społecznej Władysława Kosiniaka-Kamysza z 29 kwietnia 2013 r.
- Odpowiedź z 6 czerwca 2013 r. udzielona na wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka do Ministra Pracy i Polityki Społecznej.
- Pismo skierowane do Rzecznika Praw Dziecka przez Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej Andrzeja Zwarę 4 kwietnia 2013 r.

Warszawa, 28 kwietnia 2013 roku

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZSS/500/10/2013/MW

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki
Spolecznej

pragnę ponownie zwrócić uwagę Pana Ministra na zagadnienie dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, określonych w art. 188 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r., Nr 21 poz. 94 z późn. zm.).

W myśl art. 188 Kodeksu pracy „pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy na 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia”. Pracownikowi przysługują więc jedynie dwa dni wolne od pracy bez względu na to, czy wychowuje on jedno, czy więcej dzieci.

W trosce o zapewnienie rodzicom wychowującym więcej niż jedno dziecko możliwości załatwiania spraw związanych z dziećmi, m.in. wizyt u lekarza, spotkań w szkole lub przedszkolu, załatwiania spraw w urzędach, 28 lipca 2011 r. wystąpiłem do Ministra Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o analizę zagadnienia i rozważenie zasadności podjęcia działań legislacyjnych, mających na celu zmianę aktualnie obowiązującego stanu prawnego w tym zakresie.¹ W liście skierowanym do Pani Minister Jolanty Fedak podkreśliłem, że istotą przepisu jest umożliwienie opiekunom załatwiania spraw związanych z dziećmi, co w niektórych przypadkach możliwe jest tylko w godzinach ich pracy. Natomiast zgodnie z ww. przepisem opiekunowie, którzy skorzystali z dnia wolnego, aby załatwić sprawy związane z jednym dzieckiem, nie mają możliwości skorzystania z takiego uprawnienia w związku z potrzebami pozostałych dzieci.

¹ ZSS/500/11/2011/AB

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 06.06.2013r.

DRP-I-4102-409-BL/JK/13

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

SZANOWNY PANE MINISTRO,

Odpowiadając na Pana wystąpienie z dnia 29.04.2013r. znak: ZSS/500/10/2013/MW uprzejmie wyjaśniam:

Przepis art. 188 Kodeksu pracy przyznaje pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat zwolnienie od pracy na 2 dni w ciągu roku kalendarzowego, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. Wymiar powyższego zwolnienia od pracy jest zatem stały i nie zależy od liczby dzieci w wieku do 14 lat wychowywanych przez pracownika. Z dni opieki nad dzieckiem mogą korzystać, według wyboru, pracownica-matka dziecka lub pracownik-ojciec dziecka; możliwe jest także podzielenie się tym uprawnieniem między rodzicami lub opiekunami dziecka.

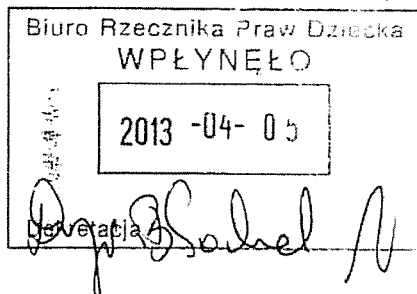
Oceny przepisów prawa pracy pod kątem tworzenia warunków do wspierania rodzin wielodzietnych, tj. wychowujących więcej niż jedno dziecko należałoby dokonywać na tle szeregu przepisów Kodeksu pracy określających różne uprawnienia pracownicze związane z rodzicielstwem. I tak, wymiar takich uprawnień jest w przepisach Kodeksu pracy określony w różny sposób. Zależy to m.in. od charakteru i funkcji, jakie ma spełniać dane uprawnienie. Liczba dzieci nie wpływa nie tylko na wymiar uprawnienia będącego przedmiotem wystąpienia, ale także na wymiar okolicznościowego zwolnienia od pracy związanego

PREZES
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

Andrzej Zwara

Warszawa, 4 kwietnia 2013 roku

Szanowny Pan
Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka

NRA-018-SEK-3/22/13

namy Panie Przewodniczący,

Na podstawie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka, w trosce o dobro dzieci z rodzin wielodzietnych, kierowany wytycznymi zawartymi w art. 1 ustawy Prawo o adwokaturze, wnoszę o podjęcie przez Rzecznika Praw Dziecka działań w celu przedstawienia właściwym organom władzy publicznej, organizacjom oraz instytucjom ocen i wniosków zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw i dobra dzieci z rodzin wielodzietnych, w szczególności poprzez wystąpienie do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej o zmianę art. 188 Kodeksu pracy jako niezgodnego z wyrażonymi w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadami równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji jednostki, co w niżej opisanej sprawie może oznaczać niekorzystne rozwiązania dla dzieci z rodzin wielodzietnych.

Zgodnie bowiem z art. 188 Kodeksu pracy „pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy na 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia”. Kodeks pracy nie wydłuża jednak odpowiednio długości „zwolnienia od pracy na czas opieki” w przypadku dwojga i więcej dzieci, jak czyni to w przypadku urlopu macierzyńskiego (art. 180) czy dodatkowego urlopu macierzyńskiego (art. 182¹), a także urlopu z tytułu przysposobienia (art. 183 § 1) i dodatkowego urlopu z tytułu przysposobienia (art. 183 § 3 pkt 1 i 2). Należy zatem założyć, że niezależnie od liczby dzieci w rodzinie pracownikowi zawsze będą przysługiwały 2 dni „zwolnienia od pracy na czas opieki”, co zwłaszcza w wypadku rodzin wielodzietnych jest rozwiązaniem niedopuszczalnym.

W doktrynie prawa konstytucyjnego uznaje się, że istota wyrażonej w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasady równości polega na tym, że „wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się daną cechą istotną (relewantną) w równym stopniu, mają być traktowane równo. A więc według równej miary, bez różnicowań dyskryminujących, jak i faworyzujących (...)” (prof. dr hab. Bogusław Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, C.H. Beck, 2009). Zasada równości nie oznacza zakazu jakiegokolwiek różnicowania sytuacji prawnej obywateli, lecz

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DS. RÓWNEGO TRAKTOWANIA

Agnieszka Kozłowska-Rajewicz

Warszawa, dnia 10 września 2013 r.

BPRT-4420-115/2/13/APK

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z pismem z dnia 30 lipca 2013 r. w sprawie zajęcia stanowiska w zakresie uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem określonych w art. 188 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. Nr 21, poz. 94 ze zm., dalej k.p.) oraz wskazanie czy ww. przepis nie narusza zasady równego traktowania, uprzejmie informuje co następuje.

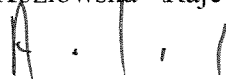
Zgodnie z art. 188 k.p. pracownikowi, który wychowuje dziecko w wieku do 14 lat, przysługuje prawo do zwolnienia od pracy w wymiarze 2 dni w roku kalendarzowym bez względu na liczbę dzieci wychowywanych przez pracownika. Jeżeli pracownik nie wykorzysta przysługujących dni zwolnienia od pracy w danym roku kalendarzowym, prawo do nich wygasa. Za czas zwolnienia od pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia obliczanego jak wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy.

W toku analizy sprawy stwierdziłam, że należy skierować wniosek o zbadanie zgodności art. 188 k.p. z Konstytucją do Trybunału Konstytucyjnego, w związku z odmiennymi stanowiskami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i Pana Rzecznika.

Tym samym, w mojej opinii, do celów określenia czy nie została naruszana zasada równego traktowania, a także zasada sprawiedliwości społecznej w kontekście art. 71 ust. 1 Konstytucji, należałoby zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich o skierowanie wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności art. 188 k.p. z Konstytucją.

Z poważaniem

Agnieszka Kozłowska - Rajewicz

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego
Traktowania